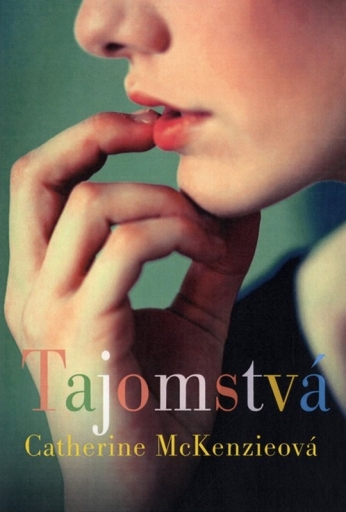

Tajomstvá

Catherine McKenzieová

Tajomstvá

Tajomstvá

Catherine McKenzieová

Original title: Catherine McKenzie: HIDDEN
Copyright © 2013 by Catherine McKenzie
Cover design © Amazon Publishing
Cover design by Kimberly Glyder
Cover photograph © Jen Kiaba/Trevillion Images

Slovak edition © Fortuna Libri, Bratislava 2014
Translation © Marína Gálisová, 2014

Vydalo vydavateľstvo Fortuna Libri.

www.fortunalibri.sk

Redakčná a jazyková úprava Martina Korbová
Zodpovedná redaktorka Anna Kališková

Prvé vydanie

Všetky práva vyhradené.

Nijaká časť tejto publikácie sa nesmie reprodukovat', ukladať do informačných systémov ani rozširovať akýmkoľvek spôsobom, či už elektronicky, mechanicky, fotografickou reprodukciou, alebo inými prostriedkami, bez písomného súhlasu majiteľov práv.

ISBN 978-80-8142-319-2

*Venujem pamiatke Rodriga Contrerasa,
ktorý mi vždy radil, aby som písala to,
čo je pravdivé, a nie to, čo je ľahké.*

PROLÓG

V ten deň bola moja posledná úloha vyhodiť Artu Daviesa.

Nerád vyhadzujem ľudí. Naozaj. Zo všetkého, čo na svojej práci neznášam – a je toho naozaj dosť –, je najhoršie, keď musím niekomu povedať, že dostal výpoveď.

Lenže zvolali konzultantov (už zase), ktorí vyprodukovali odporúčanie, čo sa teraz skvie priamo na deväťdesiatej štvrtej strane ich prezentácie v PowerPointe: *Učtáreň má 1,2 zamestnanca navyše.*

1,2 zamestnanca!

Preboha, kto už takto rozpráva?

Keď som dostal zhrnutie správy od konzultantov – v oddelení správ sedí človek, ktorého jedinou úlohou je, ako ste iste uhádli, písať zhrnutia správ –, nalistoval som si rovno stránku, ktorú mi tak úslužne označil žltým lepiacim papierikom s červeným ukazovák. Stislo mi srdce. Vedľa odporúčania, aby som stav vo svojom oddelení zredukoval presne o 1,2 človeka, boli dve slová: *Art Davies?*

Art Davies? prečítal som znovu a srdce mi stislo ešte silnejšie. Otáznik mohol pôsobiť nevinne, ale bol asi taký jasný ako guľka do hrude.

Človek, ktorý píše zhrnutia správ, je styčný dôstojník medzi manažmentom a konzultantmi. Jeho úlohou je usku-
točniť dostatočný počet návrhov od konzultantov, pretože
nejako treba odôvodniť ich horibilné platy, a umožniť ma-
nažmentu, aby si vytvoril vlastné prezentácie v PowerPo-
inte pre správnu radu, v ktorých sa uvádza, že realizoval
sedemdesiatštyri percent odporúčaní.

Takto u nás vyzerá dobre vykonaná práca.

Art Davies. *Doriti!* Práve Art Davies je človek, ktorý ma
sem pred šiestimi rokmi prijal, keď ešte oddelenie bolo o dve
tretiny menšie a neboli tu konzultanti, ktorí by si všimli, že
to nie je typ, akému by ste zverili prijímanie a vyhadzovanie
zamestnancov. Pravdupovediac, Art bol typ, akému by ste
nezverili veľa vecí, no bol to skvelý človek. Vždy mal dob-
rú náladu, rýchlo odpúšťal chyby a rozposielal vtipné videá
z Youtubu, práve keď sa vám zdalo, že prežívate otrasný deň.

Doteraz som ho pred dlhými chápadlami konzultantov
bránil s vypätím síl. Podľa Petrovho princípu sa stal vedúcim
oddelenia, čo sa už ľuďom ako Art stáva, a keď som bol vo
firme dosť dlho, aby bolo vedenie spokojné, vymenili sme si
miesta. Ja som pred dvoma rokmi postúpil a on klesol. Starý
dobrý Art to zobral tak pokojne, až by ste uverili, že mu je
to jedno.

„Nemohli vybrať lepšieho človeka,“ vyhlásil a potľapkal
ma po pleci, akoby sme boli v televíznom seriáli. „Teším sa,
že budem pre teba pracovať.“

Domov som sa vrátil v hlbokej depresii a manželke som

oznámil, že chcem dať výpoveď. Trvalo jej niekoľko hodín, kým mi to vyhovorila. Vety typu *úžasná príležitosť a len si predstav, čo si budeme môcť dovoliť po zvýšení platu*, po mne stekali ako voda z kačacieho peria. Moje rozhodnutie neovplyvnili.

Až kým mi nepovedala: „Art bude takto spokojnejší. Nikdy na mňa nepôsobil ako typ, ktorý túži po zodpovednosti.“

Nechcel som to priznať, ale mala pravdu. Art bude spokojnejší, keď nebude musieť prijímať a vyhadzovať ľudí, podávať hlásenia správnej rade či realizovať návrhy chlapíka, ktorý píše zhrnutia správ.

Výpoveď som nedal. S Artom som si vymenil stôl, rodinnú fotografiu v striebornom ráme som si položil do jemného obrysu v prachu, ktorý zanechala fotografia jeho rodiny, a znovu som sa pustil do práce. No napriek všetkému to dospelo až sem.

V hlave mi vrtala otázka: ak má povýšenie na úroveň vlastnej neschopnosti osobitné pomenovanie – Petrov princíp –, nemá ho aj situácia, keď musíte vyhodiť človeka, ktorý vás prijal?

Keď som zatelefonoval Tish a povedal som jej to, súcitne zahmkala. Vedela, že nerád vyhadzujem ľudí.

„Prečo to nenecháš na oddelenie ľudských zdrojov?“ spýtala sa.

„Nie, to nemôžem.“

„Prečo nie? Manažment to robí stále. Môžeš mi veriť.“

„Nenadávaš im za to do zbabelcov?“

Prijemne sa zasmiala. „Jasné, ale tebe by som nevynadala.“

„To iste.“

„Veď to vieš.“

Vzdychol som. „Dobre, možno nie. No aj tak.“

„Musíš to spraviť.“

„Musím to spraviť.“

„Povedz mi, keby si potreboval...“

„Máš na mysli svoj päťbodový plán na efektívne vyhadzovanie ľudí?“

„Odkiaľ...“ Tľoskla jazykom. „Ty darebák! Prečítal si si celú správu, však? Neuveriteľné!“

Usmial som sa, hoci som vedel, že to neuvidí. „Jednoducho mám rád, keď sú informácie pokope.“

„Uhm.“

„Chcem mať pred nimi náskok. Človek nikdy nevie, kedy naňho namieria reflektory.“

„Toto ti neprejde.“

„Mal by som sa vrátiť k práci.“

„Tak veľa zábavy s číslami!“

„Jasné!“

Zložil som a zaboril som si tvár do dlaní. Trkotanie s Tish ma bavilo, no stále sa nič nezmenilo na tom, že Art musí odísť a ja ho musím vyhodiť.

V piatok som sa venoval všetkému, čomu sa dalo, a odkladal som to, čomu som sa nemohol vyhnúť. Lenže Artova výpoveď mi stále spočívala na stole a nijako som ju nedokázal zmeniť. Modrý fascikel plný dobrých rád do budúcnosti a jediný hárok papiera s rozpisaným odškodným. Konečným a nemenným. Má päťdesiatšesť rokov, dvadsaťdva z nich odpracoval pre firmu, ale nie v manažmente, na čom mám podiel aj ja. Znamenalo to, že má nárok na mzdu za

28,4 týždňa.

Čo sa to s touto firmou deje?

Nikto už nevie zaokrúhľovať?

Nie, zaokrúhľovať nemôžu, ovplyvnilo by to kruhový diagram, a to by mohlo pre zmenu ohroziť ich pracovnú zmluvu.

Bolo trištvrte na päť, keď som si naposledy vzdychol a posledný raz som skontroloval e-mailovú schránku. Tentoraz ma čakala krátka správa od Tish: *Držím Ti palce.*

Vďaka, odpísal som. *Správu z popravu podám neskôr.*

Stlačil som odosielanie, vypol som počítač, oprel som sa dlaňami o stôl a vstal som.

Zotrvačnosť je zvláštna, a hoci to z vedeckého hľadiska nedáva zmysel, prisahám, že som sa musel vzoprieť silnejšie ako obyčajne. Aj moje kroky na chodbe zneli ťažšie. Mal som pocit, ako keď sa človek pokúša utekať vo sne. Cez vzduch hustý ako med a na nohách ako z rôsolu.

Art sedel za stolom a pred sebou mal otvorený hárok v Exceli. Ponad okuliare škúľil na monitor. Pred niekoľkými mesiacmi mu očný lekár poradil, aby si zadovážil bifokálne okuliare, no neposlúchol ho, a podľa zmluvy o poistke, ktorú som si niesol pod pazuchou, mal na to ešte štyri týždne.

Pozrel sa na mňa. „Ahoj, Jeff. Nepomohol by si mi s touto maličkosťou? Nesedia mi stĺpce a neviem s tým pohnúť.“ Napoly sebaironicky, napoly nechápavo pokrútil hlavou.

„Už to nechaj tak, Art.“

„Dnes to musím dokončiť. Dali mi to na zoznam úloh.“

„To je v poriadku. Nemusíš.“

„Počuj, máš viac odvahy ako...“ Zarazil sa, lebo zbadal fascikel. „To hádam... teda... to nemôžu... po takom dlhom

čase...”

„Nepôjdeme radšej do zasadačky?”

Vstal, od šoku náhle onemel. Cestou do zasadačky sa mi zdalo, akoby som mal na nohách betónové bloky. Art klesol na najbližšiu stoličku. *Nech z teba vyžaruje pokojný súcit*, poradila mi Tish. Čo to znamená? Súcit mám dosť, no kde mám vziať pokoj?

Aj tak sa už Artovi nikdy nedokážem pozrieť do očí.

Sústred' sa na vysvetlenie detailov dohody. Aj to mi povedala.

Otvoril som fascikel a monotónne som prečítal text z hárka. „S poľutovaním vám oznamujeme, že vaše pracovné miesto bolo zrušené. Ako prejav ocenenia dlhoročných verných služieb našej firme vám s potešením ponúkame...”

Prestal som čítať, lebo Art sa náhle rozplakal. Nevzlykal, iba mu z očí vytryskol celý prúd slz, ktoré sa mu rozpíjali na košeli.

Kristepanel! Čo teraz?

Občas je vhodné chlácholivo položiť ruku na plece. Znovu som si spomenul na Tishine slová. *Niekedy ich nechám vyplakať sa a len tam s nimi ticho sedím.*

Vybral som si druhú možnosť, lebo som nedokázal zdvihnúť ruku, no aj preto, lebo sa mi zdalo, že také gesto by sa malo spojiť so slovami, a tie mi chýbali. Čo mám povedať? Že všetko dobre dopadne? Že si nájde iné, lepšie miesto? Že nepríde o dom a nebude musieť minúť úspory, ktoré nechával deťom na štúdium? Nič z toho som vysloviť nemohol. Dobré to nedopadne a Art si nenájde nič lepšie.

To sa takým ako Art nestáva.

Nie, ak majú päťdesiatšesť rokov.

Nie, ak ich z práce vyhadzuje ten, ktorého sami prijali.

Artovi som však musel v duchu zložiť poklonu, lebo mu trvalo len šesťdesiat sekúnd, kým sa pozbieral.

Zložil si okuliare a opakom ruky si utrel oči. „Zrejmé mi to musíš dočítať.“

„Áno, prepáč. To je...“

„Firemný postup.“

„Prepáč,“ zopakoval som.

„To nič, Jeff. Už sa tým netráp.“

Zvesil som hlavu. Art ma utešuje, lebo ho musím vyhodiť, a mne jeho útecha nakrátko pomohla. Naozaj som najhorší človek na svete?

„Nepotrúva to dlho,“ vytisol som zo seba.

„Ďakujem.“

Keď som dočítal aj poslednú biednu maličkosť, ktorú mu firma na záver poskytovala, Art musel ešte strpieť nedôstojné minúty, kým si balil veci a ja som naňho dozeral. Kedysi, keď som tu začínal, výpoveď sa nazývala predčasným dôchodkom, firma vždy zorganizovala slušný obed a zamestnancovi darovala na rozlúčku aspoň hodinky. Art by sa na obede pripil, ktosi by predniesol prejav o tom, čo pre firmu urobil, prihodil niekoľko zábavných príbehov z čias jeho pôsobenia a vyhlásil, že všetkým bude chýbať.

To však bolo už dávno. Teraz som vytiahol zo skladu biele kartón, mechanicky som ho poskladal do tvaru škatule a akurát mi zišlo na um, koľko takých škatúľ treba na zbalenie vyše dvadsiatich rokov práce.

Ukázalo sa, že dve.

Art cestoval naľahko.

Keď sa dobalil, z toho istého skladu som vybral vozík a naložil som naň škatule, hoci Art protestoval, že to zvládne aj

sám.

„Viem, že to zvládneš,“ prikývol som. „Iba to chcem urobiť, jasné?“

„Ty si tu šéf.“

Placho sa usmial, čím mi dal mlčky najavo, že nebyť môjho šéfovania, všetko by bolo inak. Alebo nebolo. Keby som bol dal výpoveď, keď som po tom zatúžil, povýšili by niekoho iného alebo by dotiahli človeka zvonku, a ten by Artu neochránil až do dnešného dňa, ako som to spravil ja. Ktovie.

Tak či onak, môj pocit, že som idiot, to nezmiernilo.

Art si vzal ľahkú béžovú bundu a obliekol si ju. Z budovy sme vyšli požiarnym východom, aby sme nemuseli prejsť cez napoly plnú hlavnú kanceláriu.

Išiel som za ním, ťahal som vŕzgajúci vozík a dúfal som, že sa škatule neprevrátia. Usiloval som sa diskkrétne odvracať pohľad, kým si Art chvatne vyprázdňoval stôl, a myslel som na príhodu, ktorú rád rozprával. Týkala sa prvého zamestnanca, ktorého musel vyhodiť. Bol to nejaký Don zo starej školy, ktorý si po dobrom obede dával trojité martini. Jeho mizerná popoludňajšia produktivita sa napokon dostala do uší vyššej moci aj bez pričinenia konzultantov. Art sa ho pokúšal zastihnúť ešte pred obedom, stále však mal pracovné stretnutia.

Napokon Dona zastihol okolo tretej. Stál pri registračke, naklonený ako šikmá veža v Pise, a správu neprijal s nadšením. Až keď sa jeho hnev zmiernil na sporadické výbuchy, pristal, že si vyprace stôl. Chytil prvú zásuvku, ale bola zaseknutá. Art nevedel, či bol Don taký opitý, že zabudol na jej obsah, alebo mu to bolo jedno, no zdvihol nohu, zaprel sa ňou o stôl a šklbal zásuvkou, koľko vládla. Keď sa napo-

kon uvoľnila, Don sa s ňou zatackal a po dlážke sa rozleteli pornočasopisy.

Art povedal, že Dona to vôbec nerozhádzalo. Pozbieral si časopisy a pritisol si ich k hrudi.

„Aj tak je to jediné, čo som si odtiaľto chcel odnieť,“ prehodil a vyšuchtal sa von.

Náklad som zviezol po rampe pre vozičkárov, ktorá oblúkom vychádzala z predných dverí. Dole ma čakal Art a na tvári sa mu už nezračilo vôbec nič, zato jeho postoj doslova kričal: *Nech je to už za nami!* Vykročil som za ním po parkovisku a míňal som rady áut, ktorými šoféri starostlivo zacúvali do boxov. Art zastal pred strieborným Pontiacom Vibe, ktorý mal prasknuté ľavé spätné zrkadlo.

„Decká,“ pokrčil plecami namiesto vysvetlenia. „Veď to poznáš.“

„Jasné,“ prikývol som. Bol som veľmi rád, že Seth ešte nedorástol do veku, keď môže šoférovať.

Otvoril kufor, ja som mu tam nastrkal škatule a s hlasným buchnutím som ho zatvoril. V rozpakoch sme zostali stáť. Je to chvíľa, keď sa podávajú ruky? Alebo by sme sa mali radšej objasť? Art tú dilemu vyriešil za mňa, keď vystrel ruku.

Prijal som ju. „Dávaj na seba pozor,“ povedal som. „Je mi to veľmi ľúto.“

„Zvládnem to. Ktovie, možno sa začnem venovať golfu.“

„Ak áno, zavolaj mi.“

Posadil sa na predné sedadlo a hladko naštartoval motor. Art bol natoľko pokojný, že sa pozrel naľavo, napravo a znovu naľavo, až potom vyšiel z boxu. Sledoval som, ako vychádza z parkoviska, a zaclonil som si oči pred žiarou zapadajúceho slnka. Nevedel som prečo, no kým bol na firem-

nom pozemku, cítil som zaňho zodpovednosť. Potom to už nejako zvládne, zišlo mi na um.

Keď Artovo auto zmizlo v hustej podvečernej premávke, obrátil som sa tvárou k budove. Od veľkých okien sa odrážalo slnko a mne sa náhle nechcelo vojsť dovnútra. Namiesto toho som sa rozhodol, že pôjdem domov peši. Bolo teplo, auto mohlo zostať cez víkend aj na parkovisku, a mobil som mal so sebou. Správu o Artovom prepustení môžem podať aj v pondelok.

Strčil som si ruky do vreciek a k hlavnej ceste som sa vybral skratkou, krížom cez parkovisko. Domov som mal sotva pol druhu kilometra a na tvári ma hriali slnečné lúče. Zavrel som oči, iba na chvíľu, aby som sa na ten pocit lepšie sústreďil. Asi preto som si neuvedomil, čo sa na mňa valí.